

3. Οι Οικουμενικές Σύνοδοι της Εκκλησίας μεριμνούν για τη διάσωση της αλήθειας

Η αντιμετώπιση των προβλημάτων της Εκκλησίας από τις Συνόδους. Η 4η Οικουμενική Σύνοδος

Στην προηγούμενη Ενότητα μάθαμε ότι κάποιιοι προσπάθησαν να κατανοήσουν την πίστη μας αποκλειστικά με τη δύναμη της ανθρώπινης λογικής και έπεσαν σε πλάνες. Οι άνθρωποι αυτοί ονομάστηκαν αιρετικοί και αντιμετωπίστηκαν συνολικά από την Εκκλησία μας με τη σύγκληση επτά Οικουμενικών Συνόδων από το 325 μ.Χ. έως το 787 μ.Χ. Η σύγκληση των Συνόδων αποτελεί ένα ουσιαστικό γνώρισμα της ζωής και της δομής της Εκκλησίας και μαρτυρεί τη δυναμική παρουσία του Αγίου Πνεύματος για την αποσαφήνιση και διασφάλιση των σωτηριωδών αληθειών της πίστης μας.

Πώς όμως λειτουργούσαν οι Σύνοδοι; Αυτό θα το πληροφορηθούμε παρακολουθώντας από κοντά τις εργασίες της Δ΄ Οικουμενικής Συνόδου.

Η Δ΄ Οικουμενική Σύνοδος έπρεπε να αντιμετωπίσει την αίρεση του μονοφυσιτισμού. Τη Σύνοδο αυτή συγκάλεσε ο αυτοκράτορας Μαρκιανός στη Χαλκηδόνα, το 451 μ.Χ. Οι αυτοκράτορες συγκαλούσαν τις Οικουμενικές Συνόδους και παρευρίσκονταν σ' αυτές, για να τονίσουν τη σημασία της επίλυσης των εκκλησιαστικών ζητημάτων για την ενότητα του λαού και για το συμφέρον του κράτους.

Στη Σύνοδο προσκλήθηκαν όλοι οι Επίσκοποι της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Πολλοί από τους Επισκόπους συνοδεύονταν από μέλη των Εκκλησιών τους, ικανά να προσφέρουν με την παρουσία, τις γνώσεις, την εμπειρία και τον φωτισμό τους στη λύση των ζητημάτων που θα απασχολούσαν τη Σύνοδο. Η διατύπωση των δογμάτων* από μια Οικουμενική Σύνοδο με τον φωτισμό του Αγίου Πνεύματος δεν είναι η εισαγωγή νέων αληθειών, αλλά η ανάπτυξη και η διασάφηση της χριστιανικής πίστης, όπως μας την αποκάλυψε ο ίδιος ο Χριστός και την κήρυξαν οι Απόστολοι.

Η έγκριση των αποφάσεων μιας Συνόδου από τον αυτοκράτορα, όμως, δεν αρκούσε για να εξασφαλίσει το κύρος της. Για παράδειγμα, η Σύνοδος της Φεράρας-Φλωρεντίας (1438-39 μ.Χ.), η οποία αποφάσισε την ένωση της Ανατολικής Εκκλησίας με τους Ρωμαιοκαθολικούς με τρόπο ταπεινωτικό για την πρώτη, δεν πέτυχε να εφαρμόσει τις αποφάσεις της, γιατί αυτές αποδοκίμαστηκαν από τον ορθόδοξο λαό. Οι αποφάσεις μιας Συνόδου για να γίνουν αποδεκτές, λοιπόν, θα πρέπει να εκφράζουν και την πίστη του πληρώματος της Εκκλησίας.

Ο αυτοκράτορας Μαρκιανός ανάμεσα σε επισκόπους της Δ΄ Οικουμενικής Συνόδου. Μικρογραφία από χειρόγραφο του 16ου αι. μ.Χ., Μονή Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος

* **Δόγματα:** Οι αλήθειες που πηγάζουν από την Αγία Γραφή και αναπτύσσονται μέσα στην Παράδοση της Εκκλησίας, καθώς και οι αποφάσεις των Οικουμενικών Συνόδων που αναφέρονται σε θέματα πίστης.

Μεγάλο χάρισμα μας έχει δώσει ο Λόγος (ο Χριστός δηλαδή), ώστε να μην απατώμαστε από τα φαινόμενα, αλλά πολύ περισσότερο, ακόμα και αν αυτά δεν είναι ξεκάθαρα, να μπορούμε να τα ερμηνεύουμε με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος.

Μέγας Αθανάσιος, *Κατά Αρειανών*

Δραστηριότητες

Ερωτήσεις – Ασκήσεις

1. Στη Δυτική Εκκλησία ένας άνθρωπος, ο Πάπας, έχει τον τελευταίο λόγο για τα ζητήματα της πίστης. Για ποιον λόγο είναι αδύνατο να δεχτεί η Ανατολική Εκκλησία αυτή την απαίτηση; Ποια είναι η παράδοση της Εκκλησίας μας για τη λήψη τόσο σοβαρών αποφάσεων;

2. Η σύγκληση Συνόδων με τη συμμετοχή των Επισκόπων και των λαϊκών για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της Εκκλησίας αποκαλύπτει τη δημοκρατική δομή της. Γνωρίζετε από την ιστορία και άλλες περιπτώσεις, όπου η λήψη αποφάσεων γινόταν με τη συμμετοχή των πολιτών σε συλλογικά όργανα;

3. Να συμπληρώσετε το κείμενο με τις λέξεις που λείπουν.

Η αποτελεί ένα ουσιαστικό γνώρισμα της ζωής και της δομής της Εκκλησίας μας και μαρτυρεί τη δυναμική παρουσία του για την αποσαφήνιση και διασφάλιση των της πίστης μας.

...οι αιρέσεις αφορούν αυτούς που είναι ολοκληρωτικά αποκομμένοι και αποξενωμένοι από την ορθή πίστη, ενώ τα σχίσματα αποτελούν εσωτερικές διενέξεις για λόγους εκκλησιαστικούς και ζητήματα που μπορούν να επιλυθούν.

Μέγας Βασίλειος, *Προς Αμφιλόχιον, Επιστολή Κανονική Α'*